

BELASTINGEN

‘Verhogen accijnzen wordt een knelpunt’

ROTTERDAM - Het opschroeven van accijnzen door de overheid begint 'langzamerhand een knelpunt te worden'. Dat vindt Peter Kavelaars, directeur van het wetenschappelijk bureau van Deloitte Belastingadviseurs en hoogleraar fiscale economie in Rotterdam.

Om te voorkomen dat producten als brandstof, tabak en drank steeds vaker in België en Duitsland worden gekocht, zou het niveau van accijnzen volgens hem in Europa moeten worden afgestemd. „Niet door onze tarieven af te stemmen op die van Duitsland en België, want dan verschuift het probleem naar landen die daar weer aan grenzen. Afgestemmen doe je in de hele EU.” Dat Nederlandse benzinepomp-houders, tabaks- en drankverkoopers zich verzetten tegen het opschroeven van accijnzen is terecht volgens Kavelaars. Hij vindt dat accijnzen tussen landen niet al te zeer uiteen moeten lopen, 'net als de btw-tarieven'. Belastingen op consumptie en milieu zullen volgens Kavelaars een steeds grotere rol krijgen in de belastinginkomsten van Europese landen. Toekomstige belastingverhogingen zullen niet zozeer het inkomen zwaarder belasten, maar de consumptie.

„Het is een duidelijke tendens om in kleine stapjes de btw te verhogen. Niet alleen in Nederland maar ook elders in Europa zie je dat de btw stijgt”, zegt Kavelaars. „Belasting op consumptie is minder vatbaar voor ontwijkning dan loon- en inkomstenbelasting of winstbelasting. Bovendien zit de btw versleuteld in de prijzen. Dat maakt het al een stuk minder zichtbaar.”

„Verhoging van de btw verloopt in meeste landen doorgaans geruisloos. Als de inkomstenbelasting omhoog gaat, komt daar meer kabaal aan te pas”, zegt Redmar Wolf, bijzonder hoogleraar indirecte belastingen aan de VU in Amsterdam.

Het Rijk rekent zich (te) rijk

Al drie jaar op rij haalt de overheid veel minder aan belasting op dan berekend. Kan dat zo doorgaan?

door Chris van Alem en Laurens Kok

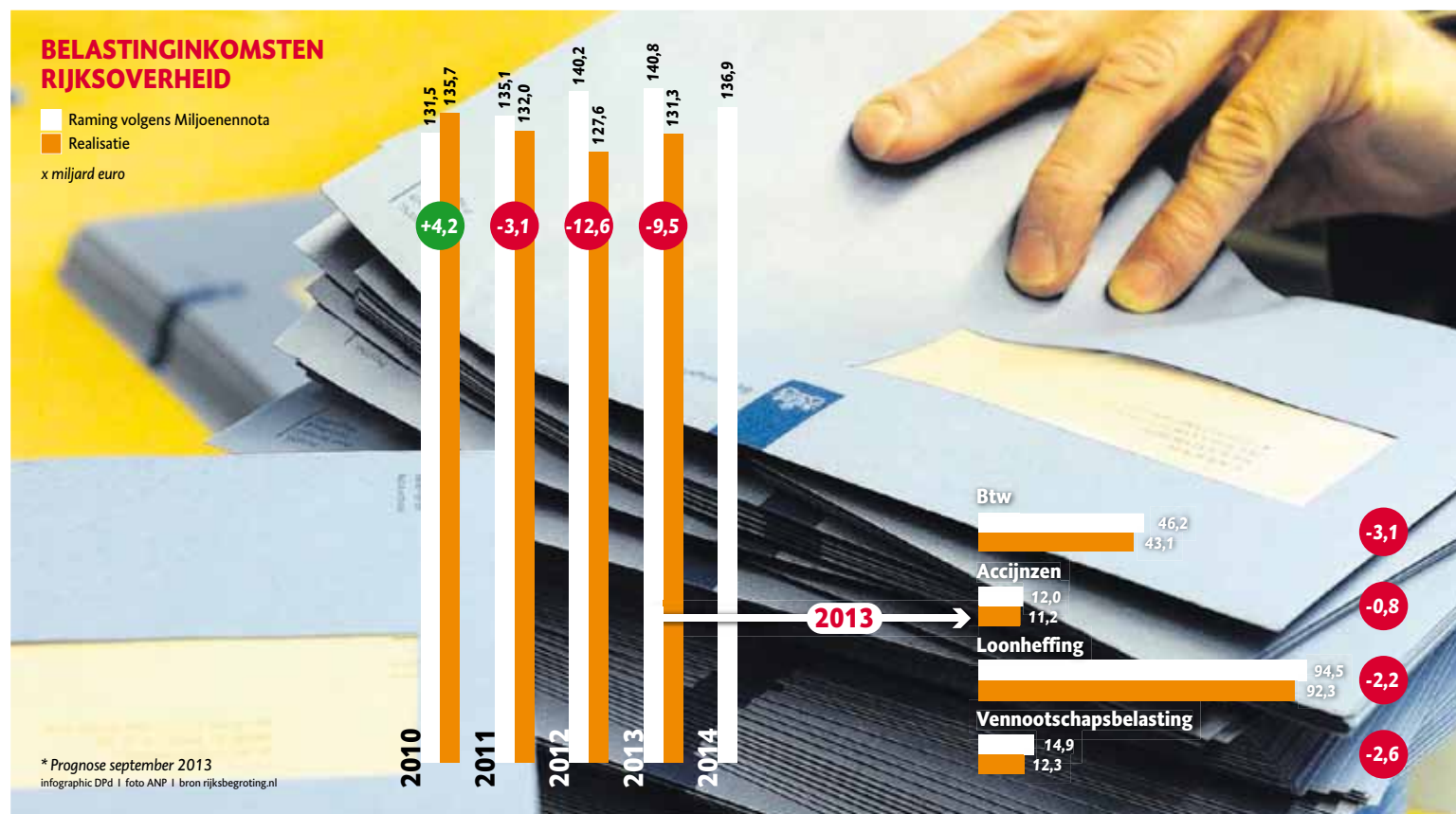
DEN HAAG - Een burger die krap bij kas zit, kan maar één ding doen: minder geld uitgeven. Een overheid op zoek naar geld heeft nog een andere troef: belastingen verhogen. En dat is de afgelopen jaren flink gebeurd.

De btw ging omhoog, accijnzen stegen, de assurantiebelasting werd fors opgeschroefd en binnenkort gaan Nederlanders meer betalen voor leidingwater. Vandaag buigt de Tweede Kamer zich over het Belastingplan 2014.

Al die lastenverhogingen zouden kassa moeten zijn voor de schatkist. Maar dat valt vies tegen. Voor het derde jaar op rij worden de gehoopte extra opbrengsten niet gehaald (zie infografiek). Peter Kavelaars, hoogleraar fiscale economie: „Dat komt vooral vanwege de zwakke economie. De gemiddelde btw is 16 procent. Voor elke euro die niet wordt besteed aan consumptie loopt de overheid dus 16 cent mis. Omdat de winsten lager zijn, dalen de opbrengsten van de vennootschaps- en di-

“Voor elke euro die niet wordt besteed aan consumptie loopt de overheid dus 16 cent mis

Peter Kavelaars, hoogleraar fiscale economie

videndbelasting. Door de hogere werkloosheid komt er minder loon- en inkomstenbelasting binnen.

Alleen al dit jaar loopt het Rijk bijna 10 miljard euro aan geraamde belastinginkomsten mis. Het Rijk rekent zich te rijk. Omdat het overheidstekort daardoor toeneemt, grijpt de politiek in met nieuwe belastingverhogingen. Risikant, want de kans op nieuwe tegevallers blijft bestaan, zeker als het voorziene lichte herstel van de economie toch weer uitblijft, stelt overheidseconoom Flip de Kam. „In dat geval zijn, om binnen het Europese begrotingsga-

reel te blijven, aanvullende bezuinigingen en – hoogstwaarschijnlijk – nieuwe lastenverzwaringen nodig. Het gevoerde begrotingsbeleid zou het economisch herstel dan verder belemmeren.” Het gevolg: de belastinginkomsten vallen mogelijk opnieuw tegen, waardoor weer nieuwe ingrepen nodig zijn. Zie daar de dreigende spiraal naar beneden. Kavelaars gelooft niet dat 'de belastingenschroef dol is gedraaid'. „Dat valt wel mee. Als de economie aantrekt, stijgen de belastinginkomsten vanzelf. Bovendien kent Nederland nog steeds een goede belastingmoraal.”

Kavelaars is ook lid van de commissie-Van Dijkhuizen die het kabinet voorstellen heeft gedaan voor belastinghervormingen. Minister Jeroen Dijsselbloem (Financiën, PvdA) houdt intussen vol dat de inkomsten 'conservatief' ingeschat zijn. Vrij vertaald: hij harkt méér binnen dan gedacht. Vooral het CDA ageert al maanden tegen dit optimisme van het kabinet. Kamerlid Eddy van Hijum: „In de begroting zitten veel te rooskleurige aannames. De minister rekent naar zichzelf toe. Er wordt niet deugdelijk begroot.” Van Hijum gelooft niet dat nieu-

we accijnsverhogingen inderdaad de al ingeboekte 500 miljoen euro op gaan opleveren. „Er wordt helemaal geen rekening gehouden met gedragseffecten. Mensen gaan over de grens tanken of halen daar drank en sigaretten. 'Die effecten zitten niet in de modellen', zegt het kabinet dan. Nou, ik voorspel vast: die 500 miljoen wordt niet gehaald. Dat geldt ook voor de fiscale trucs met stamrecht-bv's en winstnemingen die nog eens 3 miljard euro moeten opleveren.” Kavelaars gelooft ook niet dat de opbrengst van die maatregelen 'de economie uit het slop zullen

trekken'. „De belastingkorting op de levensloopregeling was ook geen succes. Ik heb er tenminste nooit iets over gehoord.” Kavelaars vindt het vooral jammer dat het Belastingplan 2014 een visie ontbeert. „Je wilt toch vooral weten waar het kabinet heen wil met het fiscale systeem. Van fiscaal stimuleren van ondernemen, komt bijvoorbeeld nauwelijks iets terecht in dit plan.” CDA'er Van Hijum heeft zijn knopen intussen geteld. Hij heeft geen fiducia in het fiscale knutselstukje van het kabinet. „Volgend jaar zitten we weer in een nieuwe bezuinigingsdiscussie.”

Goedkopere zorg door gesprek

Gemeenten die bij mensen thuis komen praten over hun zorgbehoeften, besparen daarmee 10 procent.

door Wilma de Cort

AMERSFOORT - Keukentafelgesprekken over de zorg lonen. Gemeenten die met de mensen thuis gaan praten wat zij op eigen kracht kunnen regelen, zijn 10 procent minder kwijt aan zorgkosten dan gemeenten die zulke gesprekken nog niet voeren. Dit komt doordat de cliënt minder vaak een aanvraag indient voor bijvoorbeeld huishoudelijke hulp, een scootmobiel of aanpassing aan de woning. Dit blijkt uit een onderzoek van het Amersfoortse bureau BMC onder 107 Nederlandse gemeenten. Het onderzoek is niet representatief voor alle 408 gemeenten in

Nederland. Maar door het aantal deelnemers, verschillen in grootte en spreiding over het land, geeft het volgens de onderzoekers wel een goede indicatie.

Van de 107 onderzochte gemeenten voert intussen driekwart keukentafelgesprekken. Dit noemen de onderzoekers 'gekantelde' zorg: eerst nagaan wat de cliënt of zijn omgeving zelf kunnen oplossen en of algemene voorzieningen (zoals maaltijdservice of boodschappendienst) uitkomst bieden.

De gemeenten met keukentafelgesprekken gaven vorig jaar gemiddeld 240 euro per cliënt uit. In de gemeenten zonder dergelijke gesprekken was dit 266 euro.

In 34 gemeenten is ook de tevredenheid van de klant onderzocht. Inwoners van gemeenten met keukentafelgesprekken zijn net zo tevreden over de geleverde zorg als inwoners van gemeenten die niet eerst komen praten. In beide gevallen is 87 procent tevreden met de hulp. Uiteindelijk kreeg 67 procent de voorziening waar om was gevraagd.

Zie verder BINNENLAND